

09/10/2023

Заупокойна света Литургия и панихида в памет на отец Неофит Рилски

На 7 октомври, събота, Рилската света обител се превърна в център на тържествата по отбелязване на 230-годишнина от рождението на отец Неофит Рилски.

Заупокуйната света Литургия бе възглавена от Негово Високопреосвещенство Ловчанския митрополит Гавриил, който бе в съслужение с Неврокопския митрополит Серафим и епископите Мелнишки Герасим, главен секретар на Св. Синод, Адрианополски Евлогий, игумен на обителта, Велички Сионий, игумен на Бачковския и Троянския манастир, Агатополски Йеротей, викарий на Сливенския митрополит, Велбъждски Исаак, втори викарий на Софийския митрополит, архим. Василий, протосингел на Софийска св. митрополия, архим. Епифаний, протосингел на Неврокопска св. митрополия, архим. Богослов, протосингел на Старозагорска св. митрополия, манастирското братство и гостуващи духовници, както и дяконите водени от протодякон Иван Петков.

Песнопенията по време на богослужението бяха изпълнени от хор "Св. Наум Охридски" с диригент д-р Андрей Касабов.

След светата литургия на гроба на отец Неофит Рилски, в двора на светата обител, бе отслужена панихида, а Адрианополският епископ Евлогий произнесе кратко слово, в което отново изтъкна големите подвизи и трудове на отец Неофит Рилски както за българската църква, така и за българския народ. В иконната галерия на обителта се проведе концерт със завършващата част от конференцията, организирана от Югозападния университет по повод годишнината.

За живота и делото на отец Неофит Рилски

Йеромонах Неофит Рилски е роден през 1793 г. в семейството на свещеник Петър Бенин и Екатерина презвитера с мирското име Никола. Детските си години прекарва в полите на величествения Пирин, където, сам казва, се намира: „село великое Банско, во което съм се родил и воспитал“.

Предполага се, че своето начално образование Никола Поппетров Бенин получава в килийното училище на баща си. По-късно постъпва като чирак при Тома Вишанов – Молера, основоположник на Банската художествена школа, при който учи живопис и иконопис. В 1811 г. известният зограф и синът му Димитър са поканени да изографисат параклиса „Покров Богородичен“ при постницата „Св. Лука“, недалеч от Рилския манастир. С тях отива и младият Никола. Не се знае със сигурност дали в тази година той решава да остане в манастира с желанието да учи в тукашното училище и да стане послушник.

По това време игумен на Рилската св. обител е Теодосий Рилски, също родом от Банско и родственик на Никола Поппетров Бенин. Много е вероятно този

духовник да е оказал своето влияние върху решението на младия послушник да се посвети на монашеския живот.

Никола е постриган за монах около 1813-1814 г. Получава духовно име с първата буква на светското си такова – Неофит. За негов духовен наставник е определен Йеротей, бивш учител в манастирското училище, владеещ отлично старобългарски, старогръцки и новогръцки, един от най-добрите певци на обителта.

След като натрупва достатъчно знания в манастира, Неофит Рилски е изпратен да учи в прочутото по онова време гръцко училище в гр. Мелник. Тук, след като се запознава с достиженията на гръцката образователна система, решава да се посвети изцяло на борбата за духовно, нравствено, образователно и културно извисяване на българския народ с убеждението, че това е единственият начин, по който той може бързо да се измъкне от вековната изолация, в която е поставен и да преодолее изоставането.

След 5-годишен престой в Мелник Неофит Рилски се завръща в манастира. Не след дълго заминава за Самоков, където, по покана на тамошния митрополит Игнатий, служи като дякон и писар. В края на 1826 и началото на 1827 г. той организира славяно-елинско училище, което поддържа до 1831 г. Част от учениците му по-късно се отдават активно на развитието на образованието. В Самоков, по молба на книгоиздателя Никола Карастоянов, Неофит Рилски превежда от гръцки житието на св. Харалампий, отпечатано в 1834 г. Проблемите с превода насърчават намеренията на рилския монах да ускори започнатата работа по създаването на българска граматика.

В 1831 Неофит Рилски поема длъжността секретар на Рилската св. обител. След големия пожар в манастира през 1833 г. заминава за Казанлъшкия му метох, а в началото на 1834 г. за Букурещ. Там той подготвя учебници и взаимоучителни таблици. Завършва и своята „Българска граматика“, която е издадена през 1835 г. Същата година отваря врати училището в гр. Габрово (днешната Априловска гимназия), в което Неофит Рилски преподава до март 1837 г. Тук през 1836 г. той създава първия български глобус. Голяма част от неговите ученици оформят бъдещата българска възрожденска интелигенция. От 1837 до 1839 г. преподава в новооткритото училище в гр. Копrivщица.

Наред със занятията си като педагог Неофит Рилски полага огромни усилия за духовното израстване и просвета на народа и свещенството. В своите проповеди той засяга редица проблеми на Православната вяра каквито са

суеверието и магическите практики, формалното християнство, сребролюбието, постите, които трябва да се спазват не само като въздържание от храна, но и като духовно пречистване, смирение, покаяние, прошка и любов към ближния. През 1840 г. в гр. Смирна е отпечатан преведения от него на новобългарски език Нов завет, който търпи 6 издания. С голямо усърдие, с оглед повишаващия се у народа интерес към българските светци, той работи върху съставянето и отпечатването службата и житието на св. Йоан Рилски, към второто издание на което добавя служба и житие на св. св. Кирил и Методий.

В периода 1839-1848 г. йеромонах Неофит продължава книжовната и педагогическата си дейност в Рилския манастир. Той управлява училището в него, поема и длъжността секретар. Активно работи за изграждането на постницата „Св. Лука“.

През 1848 г. Неофит Рилски е поканен да оглави катедрата по славянски езици в Патриаршеското висше богословско училище на остров Халки близо до Цариград. Задачата му е да създаде подходящи условия, учебници и помагала. С нея той се справя повече от успешно. Подготвя Типик, в който излага на църковно-славянски език реда на богослужението във всички дни от годината, а в 1851 г. завършва огромен псалтикиен сборник, в който на повече от 360 страници дава преводни, преработени и собствени музикални църковни творби – „Блажен муж“, „О дивное чудо“, „Раби Господа“, „Похвалная песен преподобнаго отца нашего Йоанна Рилскаго“, „Глас Господен“ и др. Сборникът увенчава десетилетната работа на йеромонах Неофит в областта на църковното пеене.

През септември 1852 г. йеромонах Неофит се завръща в Рилския манастир, където остава до края на своя земен живот. Там той продължава просветителската си дейност. В периода 1860-1864 г. е игумен на обителта. Като такъв съблюдава стриктното изпълнение на вътрешния ред, морала на монасите и техните духовни задължения, стопанската дейност на манастира и др. Освен всичко продължава да бъде търсен като преводач и редактор. Спечелил слава на певец и композитор, получава множество молби за псалтирии, сред които и такива от Зографския и Хилендарския манастири. Работи върху нови преводи и оригинални съчинения, някои от които остават незавършени, а други неиздадени. През 1879 г. излиза от печат книгата му „Описание болгарскаго священнаго монастыря Рильскаго“, последната която успява да види приживе. Почива на 4 януари 1881 г. Погребан е до южната стена на съборната манастирска църква.

bg-patriarshia.bg